

KRK Stručne službe morale hitno intervenirati za spas dragocjenog Polipti

RA NJENA SLIKA PAOLA VENEZIANA

Restauratori: Djelo se nije smjelo
 nezaštićeno prenositi u crkvu

Slike su zaštićene tankim japan papirom koji pranja uz lice slike, što je uobičajena metoda zaštite

piše Patricia Kiš

Poliptih sv. Lucije s potpisom znamenitog venecijanskog slikara Paola Veneziana i njegove radionice iz 1340. jedno je od najvrednijih slikarskih ostvarenja navedenog razdoblja u Hrvatskoj.

Trenutačno se nalazi u crkvi Sv. Kvirina u Krku na izložbi nazvanoj Paolo Veneziano. Uz izložbu se navodi i sljedeće: "Zbog povijesnih nedaća od 1944. godine pala se čuva u biskupskom dvoru u Krku te je sada po prvi puta izložena za javnost".

Međutim, imamo fotografije iz kojih je lako vidljivo da je ovo važno djelo iz 14. stoljeća u jako lošem stanju, te da su na nekim mjestima dijelovi slike prekriveni bijelim papirom. Zvonimir Seršić, Voditelj Ureda za kulturna dobra Biskupije Krk, odgovorio nam je na naš upit: "Umjetninu prate djelatnici Hrvatskog restauratorskog zavoda. Preventivno su zaštićena mjesta na

žalost o tome se nije vodilo dovoljno računa prigodom organizacije izložbe i prenošenja Poliptiha sv. Lucije u prostor crkve Sv. Kvirina, što je ubrzalo procese odvajanja slikanog sloja s podlogom s drvenih tabli. Zbog nastalih oštećenja djelatnici Hrvatskog restauratorskog zavoda su na poziv vlasnika i u dogovoru s nadležnim Konzervatorskim odjelom u srpnju obavili hitnu intervenciju, odnosno radove primarne zaštite lica slike kako bi se spriječilo otpadanje odignutih i nestabilnih slojeva boje. Konzervatorsko-restauratorski radovi bit će nastavljeni nakon zatvaranja izložbe".

FRAGMENTI BOJE Na naš naknadni upit, iz krčke biskupije odgovaraju: "Itekako se vodilo računa o slici, kao što se vodi računa o svim umjetninama i kulturnim dobrima Crkve... Da se ne vodi dovoljno računa o umjetninama, ne bi bilo takvih izložbi".

VELIKI MAJSTOR IZ VENEZIJE
 Pala Paola Veneziana, nastala 1340. godine, ubraja se među najranije radove jednog od najvećih venecijanskih slikara u 14. stoljeću, koji je po narudžbi radio i za crkvu Svetog Marka u Veneciji

kojima su primijećena oštećenja."

LOŠE STANJE Višnja Bralić, pomoćnica ravnatelja za pokretnu baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda, potvrdila nam je da su na Krk iz HRZ-a stigli djelatnici iz hitnih intervencija. Kako kaže: "Poliptih svete Lucije djelo je u lošem stanju očuvanosti na kojem je izvedeno više restauratorskih intervencija u prošlosti. Drveni nosilac čini tu složenu cjelinu osobito osjetljivom na mikroklimatske uvjete kao što su preniska ili previsoka relativna vlažnost i temperatura. Posebno su zbog higroskopnosti drva (svojevremeno čvrstih ili tekućih tvari da upijaju ili zadržavaju vodu iz okoline, op.a.) opasne nagle promjene relativne vlažnosti", kaže i nastavlja: "Na-

Višnja Bralić iz HRZ-a: "Radi se o brojnim i vrlo velikim odignućima slikanog sloja koji bi u slučaju i najmanje vibracije otpali te bi bespovratno bio izgubljen dio pale". Zvonimir Seršić: "Itekako se vodilo računa o slici"

Višnja Bralić, dalje, pojašnjava proces restauracije i bijele papire na slici: "Riječ je o zaštiti lica tankim japan papirom koji uz pomoć posebnog, potpuno reverzibilnog veziva pranja uz lice slike, omogućujući da odignuti i izbočeni fragmenti boje otpadnu, i to je uobičajena metoda zaštite u takvim

ha sv. Lucije

situacijama. Neuobičajeno velike površine slika prekrivene su japan papirom jer se radilo o brojnim i vrlo velikim odignućima slikanog sloja koji bi u slučaju i najmanje vibracije otpali te bi bespovratno bio izgubljen dio najdragocjenijeg umjetničkog djela na Krku. Japan papir, pojasnimo, tanak je, no jak papir od biljnih vlakana, najčešće japanskog dudu.

Na stranicama krčke biskupije može se pronaći i opis slike, koja je zaštićeno kulturno blago i nastala je u ranoj fazi slavnog venecijanskog slikara. Na središnjem je polju prikazana sv. Lucija, ranokršćanska mučenica, naslikana frontalno, u tirkiznoplavoj haljini s dekorativnim cvjetovima. Uz Krista, arkanđele i svece, prikazane su i scene iz njezina života. Uz izložbu navode i "povijesne nedaće poliptiha": "U prvom dijelu 20. stoljeća Poliptih svete Lucije doživio je vrlo dramatične trenutke i mijenjao države. 1913. godine je u vrlo lošem stanju preko Pule stigao do Beča gdje je i restauriran u Austrijskom uredu za čuvanje spomenika. Zbog posljedica Prvog svjetskog rata i novih političkih prilika umjetnina se nije vratila u Jurandvor već je odnešena u Italiju te je izložena najprije u Trstu, a zatim u Koprnu. Kad je izbio Drugi svjetski rat, sakrivena je u blizini Udina. Sve to vrijeme tadašnji krčki biskup Josip Srebrnić borio se za njezin povratak, što se i ostvarilo 1944. godine". Zašto slika nije u međuvremenu izlagana, nakon 1944., ostaje nejasno.

RAZDOBLJE GOTIKE Kako je pokazala izložba, svojedobno održana u Klovićevim dvorima, "Stoljeće gotike na Jadranu - slikarstvo u ozračju Paola Veneziana" u Hrvatskoj je sačuvano desetak djela pripisanih samom Paulu Venezianu i isto toliko radionici i sljedbenicima.

Prvi rad koji se pripisuje Venezianu je Poliptih Marijina smrt, koji se nalazi u Gradskom muzeju u Vinenzi i datira u 1333. godinu. Tri godine nakon što je naslikao rad na Krku, za vrijeme vladavine venecijanskog dužda Dandola, 1343. postao je službeni dvorski slikar, te je naslikao ikonu za nošenje pri procesijama koja se nalazi u Bazilici svetog Marka. Vješto je spajao tradicije bizantinskog slikarstva s utjecajem gotike, što ga je učinilo, kako smatraju mnogi, jednim od najznačajnijih venecijanskih slikaara iz 14. stoljeća. 51